

Khúc Thừa D v i công cu c khôi ph c quy n t ch n c Vi t th k 10

Cu i th k th 9, tri u đình Tr ng An đ nát. N n cát c c a các t p đoàn quân phi t phong ki n (phiên tr n) ngày càng ác li t. Kh i nghĩa Hoàng Sào (874 - 884) đã làm lung lay t n g c n n th ng tr c a nhà Đ ng. i mi n tây - nam (Vân Nam), Nam Chi u c ng th nh, tr thành m t n c l n, luôn luôn đánh c p đ t An Nam. Cu i năm 862 đ u năm 863, Nam Chi u đem 50 v n quân xâm l n An Nam, chi m ph thành T ng Bình; nhà Đ ng b An Nam đô h ph , ch lo phòng gi Ung Châu. Ba năm tr i, An Nam b quân Nam Chi u chi m, chính quy n nhà Đ ng vì hèn y u đã t th tiêu quy n th ng tr c a mình trên đ t Vi t. Các hào tr ng đ a ph ng ng i Vi t t mình đem quân ch ng l i quân Nam Chi u. Và đ u đó đã chm ngòi cho phong trào đ u tranh giành quy n t ch dân t c c a dân Vi t su t ba th k 7, 8, 9 sau m t đêm dài tăm t i.

Sau khi Đ c Cô T n, viên Ti t đ s ngo i t c cu i cùng r i kh i đ t An Nam, ch p th i c chính quy n trung ng nhà Đ ng r u rã, chính quy n đô h nh r n m t đ u, nhân dân Vi t l i m t l n n a kiên quy t đ ng d y t quy t đ nh l y v n m nh c a đ t n c. Hào tr ng H ng Châu là Khúc Thừa D , đ c dân chúng ng h , đã t n quân ra chi m đóng ph thành T ng Bình (Hà N i); t x ng là Ti t đ s , xóa b th c ch t c a chính quy n đô h nh ng khéo léo l i d ng b máy và danh nghĩa c a b n đô h cũ đ chuy n sang giành quy n đ c l p dân t c m t cách v ng ch c.

Khúc Thừa D (? - 907) d ng n n đ c l p

Vi t s thông giám c ng m c (Ti n biên, quy n 5) vi t : "H Khúc là m t h l n lâu đ i i H ng Châu (*). Khúc Thừa D tính khoan hòa, hay th ng ng i, đ c dân chúng suy tôn. G p th i bu i lo n l c, nhân danh là hào tr ng m t x , Thừa D t x ng là Ti t đ s ...". M đ u chính sách ngo i giao khôn khéo trong ng x v i tri u đình phong ki n ph ng B c: "đ c l p th t s , th n thu c trên danh nghĩa", Khúc Thừa D , sau khi đã n m đ c quy n l c th c t trên mi n đ t đ ai "An Nam" cũ trong tay, v n gi danh nghĩa "xin m nh nhà Đ ng" bu c tri u đình nhà Đ ng ph i công nh n s đã r i. Ngày 7-2-906 vua Đ ng ph i phong thêm cho T n H i quân Ti t đ s Khúc Thừa D t c "Đ ng bình ch ng s". Khúc Thừa D phong cho con là Khúc H o ch c v "T n H i hành quân t mã quy n tri l u h u" t c là ch c v ch huy quân đ i và s thay th cha n m quy n hành Ti t đ s .

Khúc Thà a D

Tác Giả: Giáo s tr n qu c v ng
Thứ Bảy, 21 Tháng 3 Năm 2009 05:05

Tuy còn mang danh hi u m t ch c quan c a nhà Đ ng, v th c ch t, Khúc Thà a D đã xây d ng m t chính quy n t ch b i b quan l i ch đ cũ k t thúc v c b n ách th ng tr h n m t nghìn năm c a phong ki n ph ng B c.

L ch s ghi nh công lao c a Khúc Thà a D nh là m t trong nh ng ng i đ t c s cho n n đ c l p dân t c. Ngày 23-7-907, Khúc Thà a D m t. M c nhiên, Khúc H o n i nghi p cha.

Khúc H o (? - 917) - Nhà c i cách l n

Khúc Thà a D m t, Khúc H o lên thay n m quy n Ti t đ s . Ngày 1-9-907, nhà H u L ng, lúc này đã thay th nhà Đ ng ở Trung Qu c cũng ph i công nh n ông làm "An Nam đô h , sung Ti t đ s".

N i nghi p cha và n i chí cha, Khúc H o đã đ m đ ng m t cách tài gi i tr ng trách c ng c n n t ch còn non tr c a dân t c Vi t Nam.

Trung Qu c sau khi Chu Ôn c p ngôi nhà Đ ng, đã chính th c b chia s thành c c di n "Năm đ i m i n c" (ngũ đ i th p qu c). Giáp gi i n c Vi t, mi n Qu ng Châu lúc này n m đ i quy n cát c c a cha con anh em L u n.

Tuy r ng, nhà H u L ng đã công nh n ch c Ti t đ s c a Khúc H o, nh ng năm sau (908) H u L ng l i cho L u n kiêm ch c "Tĩnh h i quân ti t đ , An Nam đô h ", không thôi t b ý đ nh duy trì ách đô h và đã tâm xâm l c l i n c Vi t.

Phát huy ý chí t l p t c ng c a cha ông, Khúc H o kiên trì gi v ng đ t n c, chăm lo xây d ng n n t ng đ c l p c a dân t c, ti n hành nhi u c i cách quan tr ng v các m t đ a trên quan đ i m "Chính s c t chu ng khoan dung, gi n đ , nhân dân đ u đ c yên vui" (Vi t s thông giám c ng m c).

Khoan dung, t c là không th t bu c, kh t khe quá đ i v i nhân dân, ch ng b n tham ô quan l i,

Khúc Thà a D

Tác Giả: Giáo s tr n qu c v ng
Thứ Bảy, 21 Tháng 3 Năm 2009 05:05

---

m t t n n l n c a th i B c thu c.

Gi n d , là không làm phi n hà, nhi u dân b i quá nhi u th t c hành chính quan liêu...

Yên vui, "an c l c nghi p" là lý t ng c a n p s ng nông dân n i làng xóm.

Tóm l i, đó là m t đ ng l i chính tr thân dân. Nó ch ng t b t c m t phong trào dân t c chân chính nào cũng ph i có m t n i dung dân ch nào đó.

Khúc H o đã s a đ i l i ch đ đ i n tô, thu má lao d ch n ng n c a th i thu c Đ ng. Ông ra l nh "bình quân thu ru ng, tha b l c đ ch, l p s h kh u, kê rõ quê quán, giao cho giáp tr ng (qu n giáp) trông coi".

T m t mô hình c a chính quy n đô h , nh m kh c ph c tính phân tán c a quy n l c th lnh đ a ph ng, Khúc H o đã có nh ng c g ng đ u tiên h t s c l n lao nh m xây d ng m t chính quy n dân t c th ng nh t t trung ng cho đ n xã. Ông chia c n c thành nh ng đ n v hành chính các c p: l , ph , châu, giáp, xã. M i xã có xã quan, m t ng i chánh l nh tr ng và m t ng i tá l nh tr ng. M t s xã g n nhau tr c g i là h ng nay đ i là giáp, m i giáp có m t qu n giáp và m t phó tri giáp đ trông nom vi c thu . Theo sách An Nam chí nguyên Khúc H o đ t thêm 150 giáp, c ng v i nh ng giáp có tr c c th y g m 314 giáp.

Vì nhu c u ch ng ngo i xâm, các hào tr ng đ a ph ng ph i ph c tùng chính quy n trung ng nh ng v n có xu h ng cát c và h Khúc cũng nh nhi u tri u đ i đ c l p t i p theo, v n ph i đ a vào h đ c ng c chính quy n c các c s . Nh ng xu th c a l ch s Vi t Nam, m đ u t cu c c i cách c a Khúc H o, là đ c l p dân t c g n li n v i th ng nh t qu c gia. Công cu c xây d ng n n t ch , th ng nh t c a Khúc H o m ra m t th i k phát tri n m i c a xã h i Vi t Nam mà các tri u đ i sau đó s hoàn thành.

Khúc H o m t năm 917, con là Khúc Thà a M lên thay. Năm 930, quân Nam Hán sang xâm l c, Khúc Thà a M b b t, ph thành Đ i La (Hà N i) b đ ch chi m. H Khúc khô ph c quy n t ch đ c 25 năm.

Khúc Thờ a D

Tác Giả: Giáo sß trßn qußc vßng

Thứ Bảy, 21 Tháng 3 Năm 2009 05:05

(*) Hßng Châu là tên đßt đßi Lý Trßn (đßi Đßng có lß là đßt huyßn Chu Diên), đßi Lê là hai phß Thßng Hßng và Hß Hßng, sau là đßt Bình Giang, Ninh Giang tßnh Hßi Đßng. Hßn nay vßn còn đßnh thß hß Khúc ß Cúc Bß (Ninh Giang). Làng đó vßn còn hß Khúc&